Eduskunta
Talousvaliokunta

HE 3/2021 vp / Asiantuntijapyyntö

Lausunto hallituksen esityksestä HE 3/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle elintarvikelaiksi ja laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan talousvaliokunnan Verojaosto on pyytänyt Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoa (Valvira) antamaan lausuntonsa hallituksen esityksestä elintarvikelaiksi.

Hallituksen esityksessä todetaan, että voimassa olevaan elintarvikkeita ja niiden valvontaa koskevaan sääntelyyn ei tulisi merkittäviä toiminnallisia muutoksia. Esityksen tavoitteena on sujuvoittaa sääntelyä ja valvontaa kuitenkaan vaarantamatta elintarviketurvallisuutta. Lisäksi lain selkeyttämisellä parannettaisiin elintarvikealan toimintaedellytyksiä koko elintarvikeketjun osalta. Valvira pitää lakimuutoksen tavoitetta hyvänä.

Nykytilanteessa elintarvikelain mukaisen toiminnan rekisteröinti ja toiminnan valvonta tapahtuvat ns. yhden luukun periaatteella saman viranomaisen toimesta kuin alkoholilain mukaiset luvat ja luvanhaltijan valvonta. Lisäksi Valvira toimii alkoholijuomien valmistajien ja tukkumyyjien luonnonmukaisen tuotannon ja nimisuojattujen tuotteiden valvovana viranomaisena. Valvira pitää hyvänä, että yhden luukun periaate jatkuu.

Valviran tehtäväksi säädetty yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien juomien valvonnan suunnitteleminen, ohjaaminen ja suorittaminen vastaa nykytilaa. Valvira pitää hyvänä ja toimivana rajana esitettyä 2,8 til-%:a elintarvikelain mukaiseen valvontaan, koska raja on yhteneväinen alkoholilain alkoholijuomien valmistuksen ja myynnin luvanvaraisuuden kanssa. Toimijat, jotka valmistavat vain korkeintaan 2,8 til-%:a etyylialkoholia sisältäviä juomia, kuuluvat elintarvikehuoneiston osalta kunnan valvonnan toimivaltaan. Näin ollen heidän valmistamiensa tuotteiden valvonta kuuluu samalle viranomaiselle, joka vastaa elintarvikehuoneiston valvonnasta.

Lain yhtenä tavoitteena on sen selkiyttämisen kautta lisätä yrittäjien toimintavarmuutta sekä ehkäistä epätervettä kilpailua. Perusteluiden mukaisesti toimiva lainsäädäntö ja sen noudattamisen valvonta takaavat myös elintarvikealan toimijoiden tasapuolisen kohtelun ja yhtäläisen kilpailuaseman.

Ehdotuksen mukaan valtion viranomaisen tämän lain nojalla suorittamista toimenpiteistä peritään maksu, jollei valtion maksuperustelaissa (150/1992) muuta säädetä. Maksun suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaissa säädetään.

Valvira perii alkoholijuomien valmistus- ja tukkumyyntiluvan hakijoilta maksua luvan käsittelystä sekä vuosittaista valvontamaksua alkoholilain valvonnasta. Elintarvikehuoneistoilmoituksen käsittelystä ja elintarvikelain mukaisesta valvonnasta ei ole erikseen peritty maksua. Valvira tulee arvioimaan elintarvikelain mukaan perittävät maksut alkoholitietojärjestelmän sähköistämisen yhteydessä vuoden 2021 aikana.

Muuta

Valvira haluaa kiinnittää valiokunnan huomion elintarvikelain nojalla tapahtuvaan valvontaan käsityöläisoluen, tilaviinin ja alkoholiyhtiön toimintojen osalta.

Toiminnanharjoittajien määrä kyseisellä sektorilla on pieni, noin 150, mutta heihin kohdistuva, elintarvikelain mukaista valvontaa suorittavien viranomaisten määrä on tarpeettoman suuri.

Esimerkiksi käsityöläisoluita myyvän panimon toimintaan valvoo;

Valvira alkoholilain ja elintarvikelain perusteella valmistuksen osalta.

Käsityöläisoluen ulosmyynti tapahtuu aluehallintoviraston myöntämällä alkoholijuomien vähittäismyyntiluvalla, jota valvoo aluehallintoviraston alkoholitarkastaja.

Käsityöläisoluen vähittäismyymälän elintarvikehuoneistoa koskevan ilmoituksen käsittelee aluehallintoviraston elintarviketarkastaja, joka myös valvoo elintarvikelain mukaisia vaatimuksia

Mikäli myymälässä myydään alle 2,8 til-% alkoholijuomia tai elintarvikkeita on tila kunnan elintarvikevalvonnan valvonta kohde. Kunta valvoo myös toimijan mahdollista kahvila- tai ravintolatoimintaa.

Valtaosa alkoholijuomien myyntipaikoista (elintarvikeliikkeet, myymäläautot ja -veneet, anniskeluravintolat, joilla on vähittäismyyntilupa sekä valmistusluvan haltija, jolla on vähittäismyyntilupa alkoholijuomien valmistuspaikan yhteydessä) kuuluu jo nyt kunnan elintarvikevalvontaan. Valviran näkemyksen mukaan myös käsityöläisoluiden, tilaviinin ja alkoholiyhtiön vähittäismyymälöiden elintarvikelain mukainen valvonta voisi siirtyä aluehallintovirastolta kunnalle.

Ratkaistu: 25.02.2021
Ratkaisija: Henriksson Markus
Virka-asema: Ylijohtaja
Esittelijät:
Holmalahti Jussi, Johtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asiankäsittelyjärjestelmässä.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.